

“Rike onkeln från Kalifornien“.

I slutet af 1850-talet dök en figur upp på hufvudstadens södra hemisfär, — det vill säga uppe på Södermalm — hvilken väckte en viss uppmärksamhet i småborgarkretsar, med hvilka han lyckades göra bekantskap. Det var en redan gammal man, så där närmare sextio år, med en satt figur och ett ganska förtroendeingifvande ansikte, hvilket dock vanpryddes af en riktig fyrbåk till näsa, en liten trubbig klump, som skiftade i blått och gredelint och i hvilken han, då han berättade sina lefnadshändelser, för mera säkerhet höll med ett kraftigt tag. Mannen hette Bergström och bodde ensam med en gammal hushållerska långt uppe på Katarinas höjder i en sådan där en liten kåk, hvari våra fattigare skeppare hade och ännu ha sina vinteriden. Men någon fattigdom ville gubben Bergström icke höras tala talas om — tvärtom. Han talade om dollars och pund som om det vore

den eländigaste koppar och tenn och lät förstå att han ägde »multum» i långa banor, fastän har man guld, är det dumt att skryta med det, — det gör endast dumt folk. Hur det var, så spridde sig ryktet i trakten att Bergström ägde en stor förmögenhet — och säkert var att vår vän ägde en svada och en förmåga att i förtäckta ordalag alls icke motsäga ryktet. Det slant ibland ur honom att han varit i Amerikat, — i Kalifornien, dit strömmen i början af 1850-talet gick med alla lycksökare och att han haft tur — här blinkade Bergström — »men man bör alltid vara förnöjd med hvad Herren gaf — och därför återvände han snart till sitt fosterland, för att där i tysthet i en framtid sprida välsignelse och göra andra lyckliga. *Well!*»

Hur nu Bergström bar sig åt, så lyckades han göra en hel del aktningvärda bekantskaper bland söderborna — de underhöllos till en början på de gamla källarne, som lågo här och hvar där uppe i backarne och man tyckte det var roligt att höra en som rest i Nya världen berätta sina äfventyr och man spenderade gärna några glas på den intressante skildraren, hvilken dock var så förståndig, som en erfaren och pröfvad man bör vara, att aldrig själf taga in något, utan låta andra bjuda. Det var endast aktningvärdt, tyckte man. Brorskålar druckos och famntag växlades, och Bergström blef stundom rörd, — blinkade — tryckte händer och hviskade då och då att han skulle ha vän-

nen och dennes familj i minnet, — *goddam*, det kunde de vara säkra på. Med sitt godmod, sin meningsfulla tystlåtenhet och sina blinkningar fullständigt suggererade han de beskedliga familjefäderna, hvilka slutligen täflade om att få mannen med det goda hjärtat hem i sina familjer. Och här kände han sig hemma, han tog barnen i sitt knä på rent farfaderligt sätt och hviskade till *little boy*, att denne skulle blifva hans universalarfvinge, att han redan i sitt testamente antecknat detta — säkert är att han till sist med sin ovanliga frikostighet icke själf visste hur många universalarfvingar han hade. På så sätt kom det sig till sist, att gubben Bergström kallades »rike onkeln från Kalifornien». Alla mödrar fjäsade för honom och papporna icke mindre. Att en gång i tiden få se sitt barn bergadt och förmöget och det till utan att släpa ut sig i lifvets kamp — det är väl föräldrars varmaste önskan. Därför bullades upp för den »rike onkeln» det bästa huset förmådde, det bästa vinet sattes fram och de bästa cigarrerna — Herre Gud — han hade kanske icke så många år kvar att lefva efter sitt mödosamma lif där borta i det vilda Amerika.

Papporna, såsom något mera praktiska, sökte allt emellanåt pumpa onkel Bergström om *hur* mycket han egentligen samlat och hvar han hade sina pengar placerade — men se den gubben gick inte! Bergström bara blinkade och mumlade trygg *very much of money*... jag

har haft *a heavy job, goddam* — icke i dåliga svenska banker sätta mina pengar, *no*. Allt står i mitt testamente.» — Längre kom man ej.

Men tvifla kunde man naturligtvis icke på en man som genomgått så mycket. När han ibland satt och berättade om sina äfventyr på sitt torra, fåordiga sätt, lyssnade alla.

Det fanns knappast några järnvägar ännu den tiden, utan man gick västerut i karavaner med oxvagnar. Färden gick öfver de stora prairierna och man fick ständigt vara på sin vakt mot kringsvärmade indianer, med hvilka vi ofta voro i strid. Då och då påträffades en nybyggare i ett blockhouse, där vi hvilade öfver en dag för hettans skull och blefvo väl emottagna. Landet öfverallt *very nice*. Efter flera månader gingo vi öfver Klippbergen och snart voro vi i Kalifornien och nu började *a bad labour*, men, — goddam, jag hade tur — finna mycket guld och efter ett par år vända hem . . . Nu jag tänker döden kommer snart och då göra några människor glada och lyckliga *J guess!*»

Mödrar och fäder voro rörda och tryckte »rike onkels» hand med ömhet och »mamma» satt om aftnarna och broderade »onkels» tofflor till julklapp.

En dag spred sig det ryktet att »rike onkel» af det ofta upprepade pokulerandet och den öfriga välfägnaden fått slag och var stendöd. Nu blef det rörelse i småkretsarne på Söder,

alla började forska efter det viktiga testamentet, men utan att finna något. Men man fann i stället ett prestbetyg, hvarpå det stod antecknadt *förlust af medborgerligt förtroende i tio år.*

Därtill fann man att »rike onkel» var så utfattig, att han måste begrafvas på allmän bekostnad. Man fick slutligen reda på att Bergström var från mörkaste Småland, hade varit bränvinsbrännare, men undansnillat från kronan, dömts till ett par års fästningsstraff, och därefter rest till Amerika, men troligen aldrig ens »luktat» på Kalifornien, utan måst återvända hem.

Tänk, hvilka långa näsor! Emellertid hade småländingen förstånd att göra sig goda dagar.

Sådana skola »rika onklar från Kalifornien» vara!
